

MAKSUTTOMIEN HOITOTARVIKKEIDEN JAKELU ASIAKKAILLE VANTAAN JA KERAVAN HYVINVOINTIALUEELLA

HOITOTARVIKKEIDEN JAKELUOHJE JA – LUETTELO

1. Yleiset periaatteet

Vantaan ja Keravan hyvinvointialue jakaa maksuttomia, hoitosuunnitelman mukaisia hoitotarvikkeita terveydenhuoltolain (1326/2010) mukaan. Terveydenhuoltolain pykälän 24 mukaan *Hyvinvointialueen on järjestettävä alueensa asukkaiden sairaanhoitopalvelut. Sairaanhoitopalveluihin sisältyvät hoitosuunnitelman mukaiset pitkäaikaisen sairauden hoitoon tarvittavat hoitotarvikkeet.* Terveydenhuoltolain pykälän 25 mukaan *Kotisairaanhoidossa käytettävät hoitosuunnitelman mukaiset pitkäaikaisen sairauden hoitoon tarvittavat hoitotarvikkeet sisältyvät hoitoon.*

Asiakasmaksulain 5 §:n 1 momentin mukaan maksuttomia ovat hoitoon liittyvät ja omatoimisen selviytymisen kannalta välttämättömät hoitotarvikkeet käyttäjilleen maksuttomia (Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista 734/1992, 5§).

Maksuttoman hoitotarvikejakelun lähtökohtana on lääketieteellisin perustein todettu pitkäaikainen sairaus, joka on kestänyt vähintään kolme kuukautta. On myös tilanteita, jossa potilas tarvitsee hoitotarvikkeet heti kotiuduttuaan sairaalasta esim. diabetesta sairastava tai avannepotilas. Lähetteen hoitotarvikkeiden saamiseksi tekee terveydenhuollon ammattihenkilö. Lähetteen perusteiden tulee täyttää hoitotarvikejakelun kriteerit esim. virtsankarkailua koskeva kriteeristö. Hoitotarvikejakelun henkilökunnalla on oikeus pyytää tarvittaessa lisätietoja ja/tai uusi lähete.

Sairauden hoitoon kuuluvien hoitotarvikkeiden jakelun tulee perustua aina yksilöllisesti määriteltyyn tarpeeseen ja lähetteen tehneen terveydenhuollon ammattihenkilön tekemään arviointiin ja seurantaan. Hoitotarvikkeiden yksilöllinen tarve tulee kirjata myös potilaan hoitosuunnitelmaan. Yksilöllisen ja tarpeenmukaisen hoitotarvikejakelun tavoitteena on mahdollistaa potilaan pitkäaikaisen sairauden kotona tapahtuvaa hoitoa, seuranta, tukea itsehoidon edellytyksiä, toimintakykyä, parantaa elämänlaatua sekä sitoutumista hoitoonsa.

Kotona asumisen palveluissa (kotihoito ja palvelutalot) ja hoivakodeissa (huomioiden, mitä yksityisen palveluntuottajan ja hyvinvointialueen välisessä sopimuksessa on sovittu) asuville asiakkaille lähetetään hoitotarvikejakelusta omahoitotarvikkeita vain kunkin asiakkaan henkilökohtaiseen käyttöön.

Henkilöt, jotka ovat valinneet Vantaan ja Keravan hyvinvointialueelta terveysaseman hoitopaikakseen saavat hoitotarvikkeet hyvinvointialueen hoitotarvikejakelusta. Vantaalainen tai keravalainen, joka on valinnut hoitopaikakseen perusterveydenhuollostaan vastaavan yksikön muualta kuin Vantaan ja Keravan hyvinvointialueelta, saa hoitosuunnitelmansa mukaiset palvelut valitsemaltaan hyvinvointialueelta. Ulkopaikkakuntaan sijoitetuille hoitotarvikkeet toimitetaan Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen hoitotarvikejakelusta ja niiden toimitukset järjestetään asuinpaikkakunnalle tai jossain tapauksessa hoitotarvikkeista tehdään määräaikainen maksusitoumus.

Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen hankintamenettelyssä noudatetaan julkisia hankintoja koskevaa lainsäädäntöä, kuten hankintalakia julkisista hankinnoista (348/2007). Lainsäädännön lisäksi hoitotarvikkeen valintaa ohjaa asiakkaan yksilöllinen tarve sekä lääkärin ja/tai hoitajan arvio. Asiakkaalle jaetaan ensisijaisesti hoitotarvikekilpailutuksissa valittujen yritysten tuotteita eli sopimustuotteita. Täten asiakkaalla ei ole subjektiivista oikeutta saada hankintavaliokunnan ulkopuolista tuotetta, vaan hän joutuu sen itse hankkimaan ja kustantamaan. Hoitotarvikejakelun ohjeesta ja

tuotevalikoimasta voidaan poiketa hoitotarvikelajusta vastaavan ylilääkärin päätöksellä, kun se on tarkoituksenmukaista lääketieteellisestä tai hoidollisesta syystä.

Jakeluohje perustuu tietoon eri hoitotarvikkeiden ominaisuuksista kuten vaippojen imukykyisyys, pintakuivuus, hävitys ja/tai ohjeellisista hoitosuosituksista kuten Diabeetikoiden Käypä Hoito-suositus, ja/tai infektioiden torjuntaan liittyvistä ohjeista.

Maksuttomia hoitotarvikkeita koskevassa läheteessä tulee näkyä lääketieteellinen syy ja diagnoosi, johon lähete perustuu (pitkäaikaissairaus). Läheteessä tulee olla eriteltynä tarvittavien hoitotarvikkeiden tuotenimet, koot, imukyky ja kulutusmäärät/vrk.

2. Hoitotarvikkeet, jotka eivät kuulu maksuttomiin hoitotarvikkeisiin

- instrumentit, kuten atulat, pinsetit,
- kyretit (voivat sisältyä, mikäli tarve ja peruste on todennettu asiakkaan haavahoidon hoitosuunnitelmassa)
- pääsääntöisesti haavanhoitotuotteet, joiden tarve on alle 3 kuukautta, haavataitokset, pikasiteet, laastarit, vanu
- insuliinipumppuvyöt, kotelot
- lääkkeelliset liuokset ja tuotteet mm. keittosuola, steriili vesi, käsidesi, voiteet, desinfektioaineet
- paristot, paitsi insuliinipumput ja Doppler
- pesuvoiteet, pesupyyhkeet, pesulaput
- ruokalaput, juomamukit, mehupillit, kaarimaljat
- suojatakit, esiliinat, suojakäsineet, kengänsuojat
- nenäliinat
- tippasuojat, pikkuvaipat, vuodesuojat, saniteettivaipat, poikki- ja liukulakanat
- tukisiteet (voivat sisältyä, mikäli tarve ja peruste on todennettu asiakkaan hoitosuunnitelmassa)
- kinesioteipit
- katetrointisetit

Koska maksuttomia hoitotarvikkeita jaetaan pitkäaikaisten sairauksien hoitoon, potilaan itse kustantamia hoitotuotteita ovat mm. kirurgisten hoitotoimenpiteiden jälkihoidossa tarvittavat haavanhoitotuotteet.

Hoitajien tarvitsemat hoitotarvikkeet, mm. hanskat ja pesulaput kustantaa se toimintayksikkö, joka hoitaa potilasta.

3. Hoitotarvikejakelun piiriin kuuluvat tuotteet /maksuttomana annettavien hoitotarvikkeiden jakeluluettelo

3.1 Avannetarvikkeet

Heti, ei omavastuuaikaa.

Asiakkaalle annetaan avannehoitajan lähetteen mukaiset sopimustuotteet.

- virtsa-avannesidos 7 kpl/viikko
- suoliavannesidos, suljetut 1-3 kpl/vrk
- suoliavannesidos, tyhjennettävät 1-7 kpl/viikko
- pohjalevyt 3-4 kpl/viikko
- muut avannetarvikkeet (sopimustuotteet):
 - avannekorkit 1 kpl/vrk
 - avannevyö 2 kpl/vuosi
 - huuhtelusetti 1-2 kpl/vuosi
 - tiivisterengas 1 kpl/kk
 - tiivistepastat 2-4 kpl/viikko
 - liimanpoistoaine 12 kpl/vuosi
 - suoja-aine 4 kpl/vuosi

3.2 Diabetestarvikkeet

Heti, ei omavastuuaikaa.

Diabetestarvikkeiden määrät arvioidaan yksilöllisen tarpeen mukaan Käypä hoito - suositukseen perustuen.

Poikkeustilanteista mm. hoidon opetusvaihe, seurannan tehostaminen, lääkehoidon muutos, näkövamma tai muut sairaudet, joilla on vaikutusta sokeritasapainoon, laitetaan erillinen lähete.

Verensokerin mittausliuskat myönnetään mittarin mukaisesti ja pääsääntöisesti vain yhteen perusmittariin. Jos potilaalla monta eri ns. perusmittaria, hän hankkii toisiin liuskat itse. Lapsilla voi olla useampi mittari.

1-tyypin diabeetikko

Sensoroiva verensokerin seurantajärjestelmä, glukosisensori.

1. Sensoreita 1 kpl/2vko, 26 kpl/vuosi
2. Verensokerin mittausliuskat yksilöllisen tarpeen mukaan
3. Insuliinikynän neulat yksilöllisen tarpeen mukaan
4. Lansetti yksilöllisen tarpeen mukaan
5. Pistovälinen/lansettikynä 1-2kpl/vuosi
6. Insuliinikynät: Asiakkaalle annetaan pääasiallisesti yksi insuliinikynä/insuliinilaji. Rikkoutuneen tilalle uusi.

Insuliinipumppuhoito tai sensoroiva insuliinipumppuhoito

1. Sensorit käytössä olevan pumpun mukaan
2. Verensokerin mittausliuskat yksilöllisen tarpeen mukaan
3. Kertakäyttöiset insuliiniruiskut yksilöllisen tarpeen mukaan
4. Varainsuliinia varten ruisku- ja neulatarve arvioidaan yksilöllisesti.
5. Pistoväline/lansettikynä 1-2kpl/ vuosi
6. Lansetti yksilöllisen tarpeen mukaan
7. Insuliinipumpputarvikkeet lähetteen mukaisesti.
8. Infuusiosetti, kanyylit, insuliinipumpun säiliö, asetin, paristot, kiinnitevyöt, yhdistäjät, pumpun suojakotelo

Insuliinihoito

1. Verensokerin mittausliuskat yksilöllisen tarpeen mukaan
2. Insuliinikynän neulat yksilöllisen tarpeen mukaan
3. Pistoväline/lansettikynä 1-2 kpl/ vuosi
4. Lansetti yksilöllisen tarpeen mukaan
5. Insuliinikynä Asiakkaalle annetaan pääasiallisesti yksi insuliinikynä/insuliinilaji. Rikkoutuneen tilalle uusi.

Ketoaineiden mittausliuskat

Lapsille ei rajoitusta. Aikuisille yksilöllisen tarpeen mukaan.

2-tyypin diabeetikko

Hoitavan diabeteslääkärin harkinnan mukaan joillekin 2 tyypin monipistoshoidoille voidaan myöntää glukoosisen-sori jatkuvaan käyttöön.

1. Sensoreita 1 kpl/2vko, 26 kpl/vuosi
2. Verensokerin mittausliuskat yksilöllisen tarpeen mukaan
3. Insuliinikynän neulat yksilöllisen tarpeen mukaan
4. Lansetti yksilöllisen tarpeen mukaan
5. Pistoväline/lansettikynä yksilöllisen tarpeen mukaan
6. Insuliinikynät: Asiakkaalle annetaan pääasiallisesti yksi insuliinikynä/insuliinilaji. Rikkoutuneen tilalle uusi.

Monipistohoito, ilman sensorointia:

1. Verensokerin mittausliuskat yksilöllisen tarpeen mukaan
2. Insuliinikynän neulat yksilöllisen tarpeen mukaan
3. Lansetti yksilöllisen tarpeen mukaan
4. Pistoväline/lansettikynä yksilöllisen tarpeen mukaan
5. Insuliinikynät: Asiakkaalle annetaan pääasiallisesti yksi insuliinikynä/insuliinilaji. Rikkoutuneen tilalle uusi.

Perusinsuliini:

1. Verensokerin mittausliuskat yksilöllisen tarpeen mukaan
2. Insuliinikynän neulat yksilöllisen tarpeen mukaan
3. Lansetti yksilöllisen tarpeen mukaan
4. Pistoväline/lansettikynä yksilöllisen tarpeen mukaan
5. Insuliinikynät: Asiakkaalle annetaan pääasiallisesti yksi insuliinikynä/insuliinilaji. Rikkoutuneen tilalle uusi.

Tablettihoito:

1. Verensokerin mittausliuskat yksilöllisen tarpeen mukaan
2. Lansetti yksilöllisen tarpeen mukaan
3. Pistoväline/lansettikynä yksilöllisen tarpeen mukaan

Ruokavaliohoito:

- Ruokavaliohoidolla oleva asiakas ilman diabetes- diagnoosia hankkii testiliuskat itse.

Plasmanglukoozin omamittauskohteita ja mittausliuskojen tarve (Käypähoitosuositus Diabetes 2020) *)

Tilanne	Tarkoitus	Mittausajan-kohdat	Tavoite glukoosi pitoisuuden suhteen	Liуска tarve viikossa, tarpeen kesto
Pitkääaikaiset tarpeet				
Insuliininpuutos-diabetes tai monipistoshoido	Glukoositason muutoksen havaitseminen	Ateriaparimittaukset: ennen ateriaa ja 2 tuntia aterian aloittamisen jälkeen. Ilta-aamu-mittaukset: mittaukset nukkumaan mennessä (3–4 tuntia iltapalan jälkeen) ja seuraavana aamuna ja tarvittaessa tehtävät mittaukset	Korkeintaan 2–3 mmol/l:n muutos	56, pysyvä
Diabetes ja vain perus-insuliini tai muu hypoglykemiaa altistava hoitomuoto	Glukoositason muutoksen havaitseminen	Ateriaparimittaukset ja ilta-aamumittaukset	Korkeintaan 2–3 mmol/l:n muutos	21, pysyvä
Diabetes ja hoitomuoto, joka ei altista hypoglykemiaa	Glukoositasapainon muutoksen havaitseminen	Ilta-aamumittaukset tai ateriaparimittaukset	Korkeintaan 2–3 mmol/l:n muutos	yksilöllinen 2–14/viikko glukoositasapainon mukaan, pysyvä
Lisätarve				
Vaihteleva päivärytmi ja elämäntilanteet	Hyper- tai hypoglykemiaa toteaminen	Ateriapari- ja ilta-aamumittaukset Liikunnan yhteydessä Sairastuessa	Tasainen glukosipitoisuus	yksilöllinen

*) Diabeteksen käypähoitosuositus, Julkaistu: 18.05.2020 www.kaypahoito.fi

3.3 Haavanhoitotarvikkeet

Haavanhoitotarvikkeissa on 3 kk:n omavastuu-aika. Uusiutuivissa ja/tai kroonisissa haavoissa omavastuu-aika on vain kerran.

Ilman omavastuu-aikaa hoidetaan

- valtimoperäinen haava
- laskimoperäinen haava, mm. säärihaava
- painehaava
- traumaattinen säärihaava
- neuropaattinen ja diabeettinen jalkahaava
- reumaattinen haava
- haavautuva ihotulehdus (Erysipelas, pyoderma gangrenosum, necrobiosis lipoidica)
- syöpähoidon aiheuttamat ihokomplikaatiot
- 2-3 asteen, yli kämmenen laajuiset palovammat (pinta-ala yli 1 %)

Haavahoitotuotteita luovutetaan potilaan/asiakkaan läheteen ja/tai hoitosuunnitelman mukaisesti. Asiakaskohtaiseen hoitosuunnitelmaan on kirjattava tarvittavat hoitotuotteet ja niiden määrä, haavahoidon toteutus, seuranta ja arviointi 1-3 viikon välein sekä haavan hoidosta vastuussa oleva lääkäri ja/tai hoitaja. Lääkärin asiakastietoihin varmentama ja kirjaama haavan diagnoosi on edellytys haavahoitotuotteiden saamiselle.

Annettavat tuotteet ovat sopimustuotteita ja enimmäismäärä on 1-3 viikon tarve. Haavanhoidossa tarvittavat reseptilääkkeet kuten lääkesalvat ja -liuokset asiakas hankkii itse.

3.4 Hengitys

Uniapnea

- Cpap-maski. Vaihto 1xvuosi
- Cpap-laitteen suodattimet vaihto 3-4 kk välein (annetaan 5 kpl kerralla)
- Kostuttimensäiliöt. Vaihto tarvittaessa
- Lisätarvikkeet: myssyt, leukaremmat

Pysyvä happihoito aloitetaan erikoissairanhoidossa ja sieltä lainataan happirikastin. Lääkkeellinen happi on reseptilääke. Happipullot, esim. matkakäyttöön, asiakas vuokraa itse (esim. AGA tai Woikoski) ja niihin tarvitaan lääkärin kirjoittama resepti, josta ilmenee annostelu. Lääkehapen asiakas maksaa itse saaden Kelalta peruslääkekorvauksen. Kelan korvausta varten tarvitaan lääkärintodistus. Kelan korvausta varten hänen tulee täyttää lomake SV 178 Suomessa syntyneet lääkekustannukset.

3.5 Virtsaamisapuvälineet ja virtsa- ja ulosteinkontinenssitarvikkeet

Heti, ei omavastuuaikaa.

Enimmäismäärä on kolmen (3) kuukauden tarve/tilaus.

1. Katetrit, pussit, virtsankerääjät ja muut

- kertakäyttöiset katetrit 1-6 kpl/vrk, tai määräyksen mukaisesti
- kestopussit (silikoni) 1 -2 kpl/3 kk
- kertakäyttöiset virtsakeräuspussit 4 kpl/vrk
- tyhjennettävät virtsakeräuspussit 1 kpl/viikko
- reisipussit 1 kpl/viikko
- narupussit 1-6 kpl/vrk
- urinaalit /virtsankerääjät 1-3 kpl/vrk
- anaalitamponit 20 kpl/kk

2. Inkontinenssituotteet (vaipat)

Inkontinenssituotteita annetaan pitkäaikaisesta sairaudesta aiheutuvaan keskivaikeaan tai vaikeaan inkontinenssin hoitoon.

Inkontinenssissa on kolme vaikeusastetta lääketieteellisten esi- ja tutkimustietojen pohjalta:

1.lievä inkontinenssi:

virtsa karkaa harvoin tai ponnistaessa (asiakas kustantaa vaipat itse, tippasuojat ja pikkuvaipat)

2.keskivaikea inkontinenssi:

virtsa karkaa usein, määrä noin 1,5 dl kerrallaan (tippasuoja ja pikkuvaippa eivät riitä)

3.vaikea inkontinenssi:

virtsa karkaa myös levossa, täysin kasteleva

Pitkäaikaissairaudet, jotka voivat aiheuttaa keskivaikeaa tai vaikeaa inkontinenssia

- keskivaikea tai vaikea muistisairaus
- kehitysvamma
- neurologinen sairaus tai vamma
- lantion alueen syöpäsairaus ja sädehoidon jälkitila
- yleistilan, tajunnantason lasku, esim. kotihoidossa olevat saattohoitopotilaat

Aikuisten inkontinenssituotteet (yli 18-vuotiaat)

Hoitava lääkäri tai hoidosta vastaava hoitaja tekee hoitotarvikelähetteen, johon on kirjattu diagnoosit pitkäaikaissairaudesta ja mikä niistä on mahdollisesti aiheuttanut inkontinenssin. Asiakkaan hoidosta vastaava lääkäri tai hoitaja tekee arvion asiakkaan inkontinenssituotteen tarpeesta inkontinenssin vaikeusasteen mukaan.

Hoitotarvikejakelu tekee kotiinkuljetussopimuksen sopimustoimittajan tilausjärjestelmään ja tekee myös ensimmäisen tilauksen sekä vuositilauspohjan.

- vaipat 3-5/vrk tai vaihtoehtoisesti
- housuvaipat 2-3 kpl/vrk tukemaan asiakkaan omatoimisuutta
- verkkohousut 1-2 kpl/kk

Eriytilanteissa tai tarpeen muuttuessa lääkäri tai hoidosta vastaava hoitaja ilmoittaa muutoksen tarpeesta Hoitotarvikejakeluun.

Lasten inkontinenssituoitteet (3-17-vuotiaat)

Maksutta inkontinenssituoitteita annetaan yli 3-vuotiaille lapsille, joilla on diagnosoitu elimellisen, pitkäaikaisen sairauden tai vamman aiheuttama keskivaikea tai vaikea inkontinenssi.

Vaippojen enimmäismäärä on 5-6 vaippaa/vrk sekä tarvittaessa erillinen yövaippa. Lapsen hoidosta vastaava hoitaja tekee arvion lapsen inkontinenssituoitteen tarpeesta ja tekee hoitotarvikelähetteen, josta ilmenee diagnoosi, johon tarve perustuu.

Hoitotarvikejakelu tekee ensimmäisen tilauksen, jatkotilauksen tekee asiakas tai huoltaja tai hoitaja sovitun ohjeen mukaan. Inkontinenssituoitteita ei myönnetä ns. fysiologiseen kasteluun.

Maksuttomien inkontinenssituoitteiden kotiinkuljetusjärjestelmä

Vantaan ja Keravan hyvinvointialue vastaa maksuttomien inkontinenssituoitteiden toimittamisesta asiakkaalle neljä kertaa vuodessa. Muut inkontinenssituoitteet asiakas tilaa ja kustantaa itse, jolloin lasku tulee asiakkaan kotiosoitteeseen. Laskun voi osoittaa myös omaiselle tai edunvalvojalle.

Suolihuuhtelujärjestelmä

Vain erikoissairaanhoidonhoitotarvikelähetteellä.

- suolihuuhtelulaite 3 kpl/vuosi
- suolihuuhtelulaitteen varusteluyksikkö 12 ltk/ vuosi
- rektaalikatetrit 12pakkausta /vuodessa

3.6 Muut tarvikkeet ja välineet

Heti, ei omavastuuaikaa

- gastrostomia -, injektio-, tracheostomia- ja imutarvikkeet
- hemofiliaa sairastavan hoitopaketti
- immunoglobuliinin annostelutarvikkeet
- Imulaite ja imulaitteen toimintaan tarvittavat välineet
- keskuslaskimokatetrin hoitotarvikkeet
- kipupumpun laitekohtaiset tarvikkeet tarpeen mukaan
- lapsi, jolla on suuri riski sairastua tyypin 1-diabetekseen lähivuosina, annetaan verensokeriseurantavälineet erikoissairaanhoidon lähetteen perusteella
- lasten erikoissairaanhoidon määräämään antikoagulanttihoitoon liuskat ja lansetit
- ravitsemuspumppuun liittyvät tarvikkeet
- vaikeahoitoinen epilepsia, lapsipotilas, ketoaineliuskat erikoissairaanhoidon lähetteellä